

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

A6-0103/2009

25. 2. 2009

ZPRÁVA

s návrhem doporučení Evropského parlamentu Radě k posílení bezpečnosti
a základních svobod na internetu
2008/2160(INI)

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodaj: Stavros Lambrinidis

OBSAH

	Strana
NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	12
NÁVRH DOPORUČENÍ (B6-0302/2008),.....	15
STANOVISKO VÝBORU PRO KULTURU A VZDĚLÁVÁNÍ	17
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	20

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ

k posílení bezpečnosti a základních svobod na internetu 2008/2160(INI)

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh doporučení Radě, který předložil Stavros Lambrinidis za skupinu PSE a který se týká posílení bezpečnosti a základních svobod na internetu (B6-0302/2008),
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a Listinu základních práv Evropské unie,¹ a především na jejich ustanovení týkající se ochrany osobních údajů, svobody projevu, práva na respektování soukromého a rodinného života a práva na svobodu a bezpečnost,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů,² na rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech,³ na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru,⁴ na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí elektronických komunikací, směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací a nařízení (ES) č. 2006/2004 o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, jež předložila Komise dne 13. listopadu 2007 (KOM(2007)698), na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí⁵ a na stanovisko generálního advokáta ze dne 14. října 2008 ve věci C-301/06 Irsko v. Parlament a Rada,
- s ohledem na rámcové rozhodnutí Rady 2005/222/SVV ze dne 24. února 2005 o útocích proti informačním systémům,⁶ na rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních plateb,⁷ na rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu,⁸ na sdělení Komise ze dne 22. května 2007 k obecné politice v boji proti počítačové kriminalitě (KOM(2007)0267) a na nedávné iniciativy pro odhalování závažných trestných a teroristických činů (jako je např. projekt Check the Web),

¹ Úř. věst. C 364, 18.12.2000, s. 1.

² Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

³ Úř. věst. L 350, 30.12.2008, s. 60.

⁴ Úř. věst. L 345, 31.12.2003, s. 90.

⁵ Úř. věst. 2006 L 105, s. 54.

⁶ Úř. věst. L 69, 16.3.2005, s. 67.

⁷ Úř. věst. L 149, 2.6.2001, s. 1.

⁸ Úř. věst. L 330, 9.12.2008, s. 21.

- s ohledem na práci odvedenou v rámci Rady Evropy, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Organizace spojených národů (OSN) jak v oblasti boje proti kriminalitě a počítačové kriminalitě, tak v oblasti ochrany základních práv a svobod, včetně ochrany těchto práv a svobod na internetu,¹
 - s ohledem na poslední rozsudky evropských soudů a vnitrostátních ústavních soudů v této oblasti, především německého spolkového ústavního soudu, který uznal jednoznačně právo na ochranu důvěrnosti a integrity systémů informačních technologií,²
 - s ohledem na čl. 114 odst. 3 a článek 94 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a stanovisko Výboru pro kulturu a vzdělávání (A6-0103/2009),
- A. vzhledem k tomu, že vývoj internetu dokazuje, že se internet stává nepostradatelným nástrojem pro podporu demokratických iniciativ, novou platformou pro politickou diskusi (např. internetové kampaně a elektronické hlasování), klíčovým nástrojem na světové úrovni pro uplatňování svobody projevu (např. blogování) a pro rozvoj obchodních aktivit a mechanismem pro podporu digitální gramotnosti a šíření znalostí (e-learning); vzhledem k tomu, že internet také přinesl lidem všech věkových skupin rostoucí množství příležitostí k tomu, aby například komunikovali s lidmi z jiných částí světa, a rozšířil tak prostor k poznávání ostatních kultur, a tím i k hlubšímu porozumění jiným lidem a kulturám; vzhledem k tomu, že internet rovněž rozšířil rozmanitost nových zdrojů, neboť v současnosti mají lidé přístup k nepřehlednému množství zpráv z různých částí světa,
- B. vzhledem k tomu, že by vlády a organizace a instituce veřejného zájmu měly zajistit vhodný regulační rámec a odpovídající technické prostředky, které by občanům umožnily, aby se aktivně a účinně zapojovali do úředních postupů prostřednictvím aplikací elektronické správy,
- C. vzhledem k tomu, že internet naplňuje význam definice svobody projevu vyjádřené v článku 11 Listiny základních práv Evropské unie, zvláště pokud jde o její neomezenost a nezávislost na hranicích,
- D. vzhledem k tomu, že by transparentnost, respektování soukromí a prostředí důvěry mezi subjekty na internetu měly být považovány za nezbytné prvky pro vybudování udržitelné bezpečné vize pro internet,
- E. vzhledem k tomu, že na internetu může být prostor pro svobodu projevu a soukromí rozšířen a současně i více vystaven zásahům a omezením ze strany soukromých i veřejných subjektů,
- F. vzhledem k tomu, že díky svobodě, kterou poskytuje, je internet také zneužíván jako platforma pro násilná sdělení, jako jsou např. sdělení podněcující k teroristickým útokům,

¹ Např.: Úmluva Rady Evropy o počítačové trestné činnosti ze dne 23. listopadu 2001; Úmluva Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních údajů ze dne 28. ledna 1981.

² BVerfG, 1 BvR 370/07, 27.2.2008, Absatz-Nr. (1 - 333).

a také pro vytváření internetových stránek, které mohou výslovně nabádat k páchání trestných činů z nenávisti; a vzhledem k tomu, že hrozby počítačové kriminality všeobecně celosvětově vzrostly a ohrožují jednotlivce (včetně dětí) a sítě,

- G. vzhledem k tomu, že těmto hrozbám musíme čelit efektivně a rozhodně, aniž bychom přitom měnili základní svobodnou a otevřenou povahu internetu,
- H. vzhledem k tomu, že v demokratické společnosti to jsou občané, kdo má právo pozorovat a hodnotit každodenní činnost a názory svých vlád a soukromých společností, které jim poskytují služby; vzhledem k tomu, že technologicky vyspělé metody sledování, mnohdy ve spojení s nedostatečnými právními zárukami ohledně hranic jejich použití, tento princip stále více ohrožují,
- I. vzhledem k tomu, že lidé mohou na internetu svobodně vyjadřovat své názory (například na stránkách s obsahem vytvářeným uživateli, prostřednictvím blogů a v rámci sociálních sítí), a vzhledem k tomu, že internetové vyhledávače a poskytovatelé internetových služeb jim výrazně usnadnili získávání informací například o ostatních uživateli; vzhledem k tomu, že však existují situace, kdy si lidé přejí odstranit údaj uchovávaný v těchto databázích; vzhledem k tomu, že společnosti tudíž musí být schopny zajistit, aby lidé mohli osobní údaje z databází vymazávat,
- J. vzhledem k tomu, že technologické pokroky stále více umožňují tajné a jednotlivcem prakticky neodhalitelné sledování činností občanů na internetu; vzhledem k tomu, že pouhá existence technologií pro sledování by neměla automaticky ospravedlňovat jejich využití, nýbrž že hranice a přesné okolnosti, za kterých mohou orgány veřejné správy a společnosti takové technologie použít, by měl určovat prvořadý zájem o ochranu základních práv občanů; vzhledem k tomu, že potírání internetové kriminality a hrozeb, které pro otevřenou demokratickou společnost představují určité osoby a organizace, jež využívají internet k poškozování občanských práv, nesmí vést k tomu, že si členské státy přivlastní právo zachycovat a sledovat veškerá data přenášená po internetu na jejich území, ať již se jedná o data vlastních občanů či o přenos dat ze zahraničí; vzhledem k tomu, že potírání kriminality musí být přiměřené povaze trestného činu,
- K. vzhledem k tomu, že krádež a zneužití identity jsou stále větším problémem, který si orgány, jednotliví občané a společnosti teprve začínají uvědomovat a který představuje značná bezpečnostní rizika vyplývající z intenzivnějšího používání internetu k rozmanitým účelům, mimo jiné v obchodě a při výměně důvěrných informací,
- L. vzhledem k tomu, že v případě práv, jako je svoboda projevu nebo respektování soukromého života, je třeba mít na paměti, že orgány veřejné správy mohou v demokratické společnosti omezovat uplatňování těchto práv, pokud jsou tato omezení v souladu se zákonem, nezbytná, přiměřená a odpovídající,
- M. vzhledem k tomu, že na internetu existuje výrazná dělba moci a informací mezi podnikatelskými a vládními subjekty na jedné straně a jednotlivými uživateli na straně druhé; vzhledem k tomu, že je proto zapotřebí zahájit diskusi o nezbytných omezeních v otázce „souhlasu“ z hlediska toho, jaké informace mohou společnosti a vlády požadovat po uživateli a v jakém rozsahu by měli být jednotlivci žádáni o to, aby se vzdali svého

soukromí a dalších základních práv výměnou za to, že získají určité internetové služby či jiné výsady,

- N. vzhledem ke své globální, otevřené a participativní povaze je internet obecně svobodný, což však nevylučuje nutnost věnovat se (na vnitrostátní a mezinárodní úrovni, ve veřejné i soukromé sféře) otázce, jak jsou respektovány a chráněny základní svobody uživatelů internetu a jejich bezpečnost,
- O. vzhledem k tomu, že k množství základních práv, kterých se dotýká svět internetu, patří mimo jiné respektování soukromého života (včetně práva trvale odstranit svou digitální stopu), ochrana osobních údajů, svoboda projevu, slova a sdružování, svoboda tisku, politického projevu a účasti, nediskriminace a vzdělávání; vzhledem k tomu, že na obsah takových práv, včetně oblasti jejich použití a působnosti, úrovně ochrany, již taková práva poskytují, a zákazu zneužívání těchto práv, by se měla vztahovat pravidla na ochranu lidských a základních práv zaručená ústavami členských států, mezinárodními úmluvami v oblasti lidských práv, zejména Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, obecnými zásadami práva Společenství a Listinou základních práv Evropské unie, a/nebo další vhodná pravidla vnitrostátních a mezinárodních právních předpisů a právních předpisů Společenství s příslušnou oblastí působnosti,
- P. vzhledem k tomu, že všichni aktéři, kteří na internetu působí a vyvíjejí činnost, by měli přijmout příslušnou odpovědnost a zapojit se do fór, v jejichž rámci jsou projednávány naléhavé a důležité otázky týkající se činnosti na internetu s cílem nalézt a prosazovat společná řešení,
- Q. vzhledem k tomu, že ve 21. století budeme čelit novému druhu negramotnosti, a sice elektronické negramotnosti; vzhledem k tomu, že zajištění toho, aby měli všichni občané přístup k internetu, bude mít stejnou váhu jako zajištění přístupu všech občanů ke vzdělání, a vzhledem k tomu, že tento přístup by neměl být vládami či soukromými společnostmi upírán jako forma postihu; vzhledem k tomu, že by neměl být přístup k internetu zneužíván k provozování nezákonné činnosti; vzhledem k tomu, že je důležité zabývat se novými otázkami, jako je neutralita sítě, interoperabilita, globální dosažitelnost všech internetových uzlů a používání otevřených formátů a standardů,
- R. vzhledem k tomu, že mezinárodní, multikulturní, a zejména mnohojazyčná povaha internetu není dosud plně podporována technickou infrastrukturou a protokoly webových stránek,
- S. vzhledem k tomu, že v rámci probíhajícího projektu „internetové listiny práv“ je důležité zohlednit všechny relevantní výzkumy a aktivity v této oblasti, včetně studií EU k tomuto tématu, jež byly zpracovány v poslední době,¹
- T. vzhledem k tomu, že pro další dynamický rozvoj internetu je důležitá hospodářská činnost, přičemž účinnost této hospodářské činnosti by měla být v nezbytném, přiměřeném a odpovídajícím rozsahu zajištěna spravedlivou hospodářskou soutěží

¹ Viz také <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studiesCom/searchPerform.do>. Nedávno zpracovaná studie „Posílení bezpečnosti a základních svobod na internetu – politika EU pro potírání počítačové trestné činnosti“ obsahuje návrh mimo jiné na přijetí nezávazné internetové listiny práv.

a ochranou práv duševního vlastnictví,

- U. vzhledem k tomu, že by měla být zajištěna náležitá rovnováha mezi opakovaným užitím veřejných informací, které otevírá zcela nové možnosti pro tvořivé a kulturní experimentování a výměnu, a ochranou práv duševního vlastnictví,
- V. vzhledem k tomu, že společnosti v odvětví informačních a komunikačních technologií na celém světě čelí rostoucímu tlaku ze strany vlád, aby dodržovaly vnitrostátní právní předpisy a politiky způsoby, které mohou být v rozporu s mezinárodně uznávaným lidským právem na svobodu projevu a soukromí; vzhledem k tomu, že byly učiněny pozitivní kroky, mimo jiné ze strany skupiny složené z různých zainteresovaných společností, organizací občanské společnosti (včetně skupin zabývajících se lidskými právy a svobodou tisku), investorů a akademických pracovníků, kteří zaujali přístup založený na spolupráci s cílem chránit a podporovat svobodu projevu a soukromí v odvětví informačních a komunikačních technologií a dali vzniknout iniciativě celosvětové síť (GNI)¹,
- W. vzhledem k tomu, že jeden z nejzávažnějších problémů pro EU a její občany představují přísná pravidla týkající se ochrany údajů, přičemž bod odůvodnění 2 směrnice 95/46/ES o ochraně údajů doslova uvádí, že technologie (tj. systémy zpracování údajů) „slouží lidem“ a musí ctít „základní svobody a práva [...], zejména právo na soukromí, a přispívat k hospodářskému a sociálnímu pokroku, k rozvoji obchodu, jakož i dobrých životních podmínek jednotlivců”,
1. doporučuje Radě, aby:

Úplný a bezpečný přístup k internetu pro všechny

- a) se zapojila do úsilí vytvořit z internetu důležitý nástroj pro posílení postavení jeho uživatelů, prostředí, které umožňuje rozvíjení postupů „zdola nahoru“ a internetové demokracie, a zároveň zajistila zavedení významných záruk, jelikož se v této oblasti mohou rozvinout nové formy kontroly a cenzury; svoboda a ochrana soukromého života, kterou uživatelé internetu požívají, by měla být skutečná, a nikoli zdánlivá;
- b) uznala, že internet může představovat výjimečnou příležitost, jak zlepšit aktivní občanství, a že přístup k sítím a jejich obsahu je v tomto ohledu jedním z klíčových prvků; doporučila, aby tato otázka byla dále rozvíjena na základě předpokladu, že každý má právo být součástí informační společnosti a že instituce a zainteresované subjekty na všech úrovních mají obecnou odpovědnost tomuto rozvoji napomáhat², tedy bojovat proti dvěma novým problémům elektronického věku – internetové nigramotnosti a vyloučení z demokratické účasti³,
- c) naléhala na členské státy, aby reagovaly na vzrůstající informační povědomí

¹ <http://www.globalnetworkinitiative.org/index.php>.

² Viz řecká ústava a její odstavec 5A.

³ V dokumentu Rady Evropy nazvaném „Internet – zásadní zdroj pro všechny“ ze dne 17. září 2008 je zdůrazněno mimo jiné, že „zajištění a podpora spravedlnosti a účasti v oblasti internetu je základním krokem při rozvíjení spravedlnosti a účasti ve společnosti jako takové“.

společnosti a našly způsoby, jak prostřednictvím lepšího přístupu občanů k informacím uchovávaným vládou zajistit větší transparentnost rozhodování a umožnit občanům těchto informací využívat; stejnou zásadu uplatňovala i v případě svých informací;

- d) spolu s dalšími příslušnými aktéry zajistila, aby se k bezpečnosti, svobodě projevu, ochraně soukromí i otevřenosti na internetu nepřistupovalo jako ke konkurenčním cílům, ale naopak se snahou dosáhnout jich společně v rámci komplexní vize, která adekvátně řeší všechny tyto požadavky;
- e) zajistila, že zákonná práva menšin na ochranu před újmou, která jsou zakotvena v Úmluvě OSN o právech dítěte a která se odrážejí v právních předpisech EU, budou plně zohledňována v rámci příslušných činností, nástrojů a rozhodnutí, jež se týkají posílení bezpečnosti a svobody na internetu, a mezi nimi;

Pevný závazek k boji proti počítačové kriminalitě

- f) vyzvala předsednictví Rady a Komisi, aby promyslely a vytvořily komplexní strategii pro potírání počítačové kriminality, která by byla v souladu mimo jiné s Úmluvou Rady Evropy o počítačové trestné činnosti a v níž by rovněž stanovily způsoby řešení problematiky krádeží identity a zneužití identity na úrovni EU ve spolupráci s poskytovateli internetových služeb a s organizacemi uživatelů a ve spolupráci s policejními orgány zabývajícími se kriminalitou související s informačními technologiemi, a aby předložily návrh podoby informačních kampaní na předcházení této kriminalitě a současně zajistily, aby byl internet bezpečný a aby jej mohli všichni využívat; vyzvala k vytvoření poradenské služby na pomoc obětem krádeže identity a zneužití identity na úrovni EU;
- g) podněcovala k zamyšlení nad nezbytnou spoluprací mezi soukromými a veřejnými subjekty v této oblasti a nad posílením spolupráce v oblasti vymáhání práva, a to společně s vhodnou odbornou přípravou pro orgány pro vymáhání práva a soudní orgány, včetně odborné přípravy v otázkách ochrany základních práv; uznala nutnost sdílet odpovědnost a výhody společné regulace a samoregulace jako účinného alternativního řešení či doplňkového nástroje k tradičním právním předpisům,
- h) zajistila, aby činnost v rámci projektu Check the Web a nedávné iniciativy, jejichž cílem je zlepšit šíření informací o počítačové kriminalitě, zejména prostřednictvím vytvoření vnitrostátních výstražných platform a evropské výstražné platformy pro ohlašování porušení zákona na internetu (vytvoření evropské platformy pro počítačovou kriminalitu agenturou Europol), byly prováděny v nezbytném, přiměřeném a odpovídajícím rozsahu a aby byly spojeny s veškerými nezbytnými zárukami;
- i) podporovala programy na ochranu dětí a vzdělávání jejich rodičů, jak je stanoveno v právních předpisech EU, s ohledem na nová internetová nebezpečí, a zajistila hodnocení dosavadní účinnosti stávajících programů; přitom aby věnovala zvláštní pozornost hrám poskytovaným on-line, které jsou především zaměřeny na děti a mládež;

- j) podněcovala všechny výrobce počítačů v EU k tomu, aby do počítačů standardně instalovali software na ochranu dětí, který lze snadno aktivovat;
- k) v návaznosti na posouzení míry, do jaké je to nezbytné a přiměřené s přihlédnutím k současnému inovačnímu výzkumu, přistoupila k přijetí směrnice o trestních opatřeních zaměřených na vymáhání práv duševního vlastnictví a současně za tímto účelem zakázala systematické sledování všech činností uživatelů na internetu a zajistila, aby tresty byly úměrné spáchaným proviněním; v této souvislosti aby také respektovala svobodu projevu a sdružování individuálních uživatelů a bojovala proti podněcování k porušování práv duševního vlastnictví prostřednictvím internetu, včetně určitých rozsáhlých omezení přístupu vytvořených samotnými držiteli práv duševního vlastnictví;
- l) zajistila, aby vyjadřování kontroverzních politických názorů prostřednictvím internetu nebylo předmětem trestního stíhání;
- m) zajistila, aby neexistovaly žádné právní předpisy či praktiky omezující či kriminalizující právo novinářů a médií sbírat a distribuovat informace pro zpravodajské účely;

Soustavná péče o absolutní ochranu a větší podporu základních svobod na internetu

- n) měla na zřeteli, že „digitální identita“ se čím dál více stává naší nedílnou součástí a v tomto ohledu je třeba ji řádně a účinně chránit před narušováním ze strany jak soukromých, tak veřejných subjektů – měl by tedy být definován a chráněn konkrétní soubor údajů, které jsou organicky spjaté s „digitální identitou“ jedince, a veškeré jeho prvky by měly být považovány za nezcizitelná osobní a neobchodovatelná práva neehospodářské povahy; brala patřičný ohled na význam anonymity, pseudoanonymity a kontroly informačních toků pro soukromí a na skutečnost, že uživatelé by měli mít k dispozici prostředky, aby si své soukromí mohli účinně chránit, například prostřednictvím nejrozličnějších dostupných technologií zvyšujících ochranu soukromí (PET), a být o těchto prostředcích poučeni;
- o) zajistila, aby členské státy, které zachycují a sledují tok dat, ať již se jedná o data vlastních občanů nebo data přenášená ze zahraničí, tak činily za přísných podmínek a záruk, jež stanoví právní předpisy; vyzvala členské státy, aby zajistily, že dálkové vyhledávání, pokud je stanoví vnitrostátní právní předpisy, bude probíhat na základě platného povolení vydaného příslušným soudním orgánem; prosazovala názor, že zjednodušené postupy pro dálkové vyhledávání ve srovnání s přímým vyhledáváním jsou nepřijatelné, neboť jsou v rozporu se zásadami právního státu a s právem na soukromí;
- p) uznala nebezpečí určitých forem sledování a kontroly internetu zaměřených také na sledování každého „digitálního“ kroku jedince s cílem vytvořit profil uživatele a přiřadit mu „skóre“; jednoznačně deklarovala, že by vždy měla být posuzována nezbytnost a přiměřenost těchto technik ve vztahu k cílům, jichž má být dosaženo; zdůraznila také potřebu zvýšené opatrnosti a informovaného souhlasu uživatelů, pokud jde o jejich internetové aktivity, při kterých sdílejí své osobní údaje (např. v případě sociálních sítí);

- q) naléhala na členské státy, aby zjistily, které subjekty využívají dohledu nad sítí, a vydávaly veřejně přístupné výroční zprávy o dohledu na síti, jež zajistí legálnost, přiměřenost a transparentnost tohoto postupu;
- r) zvážila a stanovila hranice souhlasu s částečnou ztrátou soukromí, který mohou vlády či soukromé společnosti vyžadovat a vymáhat od uživatelů, jelikož mezi individuálními uživateli a těmito subjekty existuje zřetelná nerovnováha vyjednávací moci a znalostí;
- s) striktně omezila, definovala a regulovala případy, kdy lze od soukromé společnosti působící na internetu vyžadovat poskytnutí informací vládním orgánům, a zajistila rovněž to, aby se na využití těchto údajů ze strany vlády vztahovaly nejpřísnější normy na ochranu údajů, a zavedla účinné kontroly a hodnocení tohoto postupu;
- t) zdůrazňovala, že je důležité, aby bylo posíleno právo uživatelů internetu dosáhnout trvalého odstranění svých osobních údajů umístěných na internetových stránkách nebo na datovém nosiči třetí osoby; zajistila, aby bylo toto rozhodnutí uživatelů respektováno poskytovateli internetových služeb, internetovými obchodníky a službami informační společnosti; zajistila, aby se členské státy zasazovaly o účinné vymáhání práva občanů na přístup ke svým osobním údajům, včetně případného vymazání těchto údajů nebo jejich odstranění z internetových stránek;
- u) odsoudila vládní cenzuru obsahu, který lze vyhledat na internetových stránkách, především když taková omezení mohou odrazovat od politického projevu,
- v) vyzvala členské státy, aby zajistily, že svoboda projevu nebude předmětem svévolného omezování ze strany veřejné či soukromé sféry, a vyvarovaly se všech právních či administrativních opatření, která by mohla být odrazující ve vztahu k veškerým aspektům svobody slova;
- w) připomněla, že předávání osobních údajů do třetích zemí musí probíhat v souladu s ustanoveními mimo jiné směrnice 95/46/ES a rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV;
- x) upozorňovala na to, že rozvoj „internetu věcí“ a používání systémů radiofrekvenční identifikace (RFID) by neměly obcházet ochranu údajů a občanských práv;
- y) vyzvala členské státy, aby řádně uplatňovaly směrnici 95/46/ES o osobních údajích v souvislosti s internetem; připomněla členským státům, že tato směrnice, zejména její článek 8, platí bez ohledu na to, jaká technologie je pro zpracování osobních údajů využívána, a že ustanovení této směrnice ukládají členským státům, aby zajistily právo na soudní řešení případných sporů a na odškodnění za porušení ustanovení směrnice (články 22, 23 a 24);
- z) podporovala začlenění základních zásad „internetové listiny práv“ do výzkumu a vývoje nástrojů a aplikací pro internetové použití a prosazovala zásadu ochrany soukromí již ve fázi návrhu („privacy by design“), podle níž by měly být v životním cyklu nového technologického vývoje zapracovány co možná nejdříve požadavky na ochranu soukromí a údajů a zajištěno uživatelsky příjemné prostředí pro občany;

- za) podporovala a požadovala aktivní účast evropského inspektora ochrany údajů a pracovní skupiny vytvořené podle článku 29 na tvorbě evropských právních předpisů, které upravují internetovou činnost s možným dopadem na ochranu údajů;
- zb) vyzvala Komisi, aby provedla důkladnou studii aspektů soukromí v reklamě poskytované on-line;

Mezinárodní závazky

- zc) vyzvala všechny subjekty v rámci internetu, aby se zapojily do probíhajícího projektu „internetové listiny práv“, která je založena na stávajících základních právech, prosazuje jejich vymáhání a podporuje uznání zásad nových; v této souvislosti má zásadní roli dynamická spolupráce na internetové listině práv;
- zd) zajistila, aby se v této souvislosti uvažovalo o iniciativě, která bude probíhat na mnoha úrovních, zapojí se do ní mnoho subjektů a která bude zaměřena prakticky, a o kombinaci globálních a místních iniciativ s cílem vymezit a chránit práva uživatelů internetu, a zajistit tak legitimitu, odpovědnost a kladné přijetí tohoto procesu;
- ze) uznala, že globálnost a otevřenost internetu si žádá globální normy na ochranu údajů, bezpečnosti a svobody slova; vyzvala v této souvislosti členské státy a Komisi, aby daly podnět k vypracování takových norem; ocenila usnesení o naléhavosti ochrany soukromí ve světě bez hranic a o naléhavosti dosažení společného návrhu na vytvoření mezinárodních norem pro soukromí a ochranu údajů, které bylo přijato na 30. mezinárodní konferenci komisařů pro ochranu údajů, jež se konala ve Štrasburku ve dnech 15.–17. října 2008; vyzvala všechny zainteresované subjekty v EU (veřejné i soukromé), aby se do těchto úvah zapojily;
- zf) zdůraznila, že je nezbytné, aby byla vytvořena skutečná internetová agora, kde by občané Unie mohli interaktivněji diskutovat s tvůrci politik a dalšími institucionálními subjekty;
- zg) podporovala aktivní účast EU na různých mezinárodních fórech zabývajících se globálními i místními aspekty internetu, jako je např. fórum pro správu internetu (IGF);
- zh) se spolu se všemi příslušnými aktéry z EU zapojila do vytvoření evropského fóra pro správu internetu, které by vyhodnotilo zkušenosti získané v rámci vnitrostátních fór, sloužilo jako regionální pól a prosazovalo účinněji evropské otázky, postoje a obavy na nadcházejících mezinárodních fórech pro správu internetu;

o

o o

2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a pro informaci také Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Základní práva na internetu – rozsáhlejší a zároveň v ohrožení

Žijeme v době, kdy každý – od vlád přes policii až po soukromé firmy, a dokonce i pachatele trestných činů – usiluje o co nejširší přístup k našim soukromým elektronickým údajům. Dříve nepředstavitelné podrobnosti o našich soukromých životech poskytuje zejména internet; jediné kliknutí na internetu generuje údaje, které by mohly být potenciálně využity či zneužity obchodníky, zpravodajskými službami nebo zloději identit.

Proto je zajištění ochrany **základního práva na soukromí** na internetu jedním z nejnaléhavějších úkolů, který před námi – tvůrci právních předpisů – stojí. Jedná se současně o jeden z nejpálčivějších etických, právních, technických a politických problémů, s nimiž se naše společnosti kdy potýkaly.

Každému je zřejmé, že internet může být nástrojem k posílení našich základních práv, neboť nám dává moc v podobě obrovského množství informací a spojuje nás s osobami a společenstvími po celém světě. Skutečnost, že internet přitom představuje značné ohrožení našich základních práv – jsme potenciálně vystaveni zákeřnému sledování, internet je využíván zločinci, a dokonce i teroristy –, vedeme v patrnosti již méně. A největší nejistota panuje v tom, jakým způsobem internet regulovat, abychom mohli těžit z jeho výhod a zároveň omezili velmi reálná a vážná rizika jeho zneužívání. Celou věc ještě komplikuje samotná podstata internetu, který je decentralizovanou sítí budovanou uživateli mimo kontrolu jakékoli vlády a který překračuje prakticky veškeré hranice.

Účelem této zprávy je proto poukázat na možnosti, jak co nejlépe chránit a prosazovat základní svobody jednotlivců při přímém propojení přes komunikační síť. Součástí naší reakce by měly být tyto hlavní prvky:

- zapojení všech zainteresovaných stran;
- podnikání kroků na různých úrovních, využití stávajících regionálních, celostátních a mezinárodních nástrojů a sledování jejich uplatňování v současné legislativní praxi;
- výměna osvědčených postupů; a
- řešení potřeb a problémů jednak jednotlivých typů internetových uživatelů a jednak velkého (a stále rostoucího) množství druhů aktivit online.

Ústředním bodem našeho úsilí je dosažení odpovídající rovnováhy mezi soukromím a bezpečností. To bude vyžadovat stálou pozornost a průběžnou úpravu parametrů, abychom udrželi krok s nezastavitelným technickým rozvojem. Musíme důkladně zvažovat všechny bezpečnostní otázky, od problematiky národní bezpečnosti přes bezpečnost a spolehlivost našich sítí až po osobní bezpečnost jednotlivců, kteří sdílí své údaje online. Je-li pro naše společnosti bezpečnější internet legitimním cílem, pak se musíme zabývat využíváním technik dohledu a sledování, které by mohly ohrozit naše základní svobody, a zpřísnit pravidla pro uplatňování těchto technik – zejména pokud jde o jejich nezbytnost, přiměřenost a účinnost. Jakékoli předpisy a programy, které vytvoříme, musí být flexibilní, adaptabilní a musí jednoznačně vymezovat odpovědnost, abychom mohli zůstat o krok před technickým vývojem.

Internet může významně posílit i další základní práva, jako je svoboda projevu, politická svoboda a svoboda sdružování, avšak stejně snadno je může oslabit. Pro ilustraci uveďme nedávnou legislativní iniciativu ve věci sledování projevu na internetu, které by mělo zabránit teroristickým útokům. To je klasický příklad předpisu, který – jestliže by nebyl velmi úzce zaměřen na daný cíl – by mohl uvolnit cestu masivnímu dohledu, a „zchladit“ tak politický projev jednotlivců, který je základem demokratické společnosti.

Nalezení náležité rovnováhy v těchto otázkách má zásadní význam. Není sporu o tom, že pachatelům trestných činů dává internet mocný nový soubor nástrojů, a mělo by být samozřejmě zabráněno tomu, aby teroristé internet využívali k plánování a provádění útoků. Stejně tak naše společnosti správně požadují, abychom zabránili využívání internetu šířitelům dětské pornografie. Tito zločinci představující hmatatelnou hrozbu oslabují odpor nás občanů k výzvám policie, aby bylo zavedeno plošné sledování internetu, který je ze své povahy „nehmotný“. Této tendenci musíme odolat. Naše zákony samozřejmě musí být účinným prostředkem pro potírání trestných činů, nesmí však být nepřiměřené. Internet, neurčitého tvaru a nehmotné povahy, je k takovým excesům náchylný. Například jen málo lidí by podpořilo návrh, aby mohli policisté nebo marketingové společnosti otevírat všechny dopisy zaslané poštou a kontrolovat jejich obsah. Se stejnou obezřetností je třeba přistupovat k ochraně obsahu elektronické komunikace.

Je však třeba poznamenat, že kromě orgánů státní správy při pronásledování pachatelů trestných činů mohou svobodu projevu a soukromí omezovat i soukromé internetové firmy, a to za účelem zisku. Nejnovější taktikou, při níž tato skutečnost vyjde najevo – a to většinou teprve poté, co se prokáže, že firma sbírá, uchovává a využívá údaje bez oprávnění –, je požádat uživatele o „**souhlas**“ s využitím jeho údajů (buď na základě kladného projevu vůle, nebo na základě záporného projevu vůle).

Musíme si položit otázku: „**Jaké jsou hranice souhlasu?**“ Tato otázka se týká jak rozsahu údajů, jejichž poskytnutí může firma od uživatele požadovat, tak toho, do jaké míry by se měl mít jednotlivec možnost vzdát svého soukromí a dalších základních práv, aby získal určité internetové služby nebo výhody.

Odpověď na tyto otázky není tak jednoznačná. V jiném oboru – v oblasti pracovního práva – se naše společnosti dohodly, že míra, v jaké mohou občané souhlasit se zásahem do svého soukromého života, je omezená. Pracovní právo a kolektivní smlouvy ve většině členských států například stanoví maximální délku pracovní doby, minimální mzdu či jiné pracovníprávní nároky, kterých se pracovníci nemohou vzdát dohodou se zaměstnavatelem. Důvod je prostý: má se za to, že zaměstnanec a zaměstnavatel nemají stejně silnou pozici, a tedy že „souhlas“ nemůže být udělen nebo získán za spravedlivých a rovných podmínek. Dalším důvodem je to, že jsme se též rozhodli, že musíme zabránit neustálému oslabování celého souboru pracovníprávních nároků, k němuž by mohlo dojít, pokud by se někteří jednotliví pracovníci mohli dohodou vzdát některých ze svých práv, nebo k tomu byli „nuceni“.

Podobná nerovnováha sil a vědomostí panuje na internetu: síla, vědomosti a zájmy firem a vlád značně převládají nad silou, vědomostmi a zájmy jednotlivých uživatelů, stejně jako

riziko nabízení „levnějších“ (a tedy pro některé uživatele „atraktivnějších“) internetových služeb výměnou za nižší ochranu soukromí. Zpravodaj je přesvědčen o tom, že další bitva v diskusi o bezpečnosti a soukromí na internetu bude svedena vládami a soukromými firmami o rozsah „souhlasu“.

O tuto otázku bychom se měli hluboce zajímat, neboť v dnešní Evropě „Velký bratr“ nepříjde v podobě jakéhosi autoritářského režimu; pokud přijde, tak plíživě a s naším „souhlasem“.

Na závěr uvedme, že **právo na vzdělání a právo na přístup k internetu** jsou dvě další práva, která musí být zaslouženě prosazována, avšak která mohou být také ohrožena v souvislosti s potíráním trestných činů páchaných přes internet. Ve 21. století budeme čelit novému druhu ngramotnosti, a sice elektronické ngramotnosti. Jako má dnes každé dítě právo na vzdělání a každý dospělý na další vzdělávání, měl by mít každý člověk po celý život právo na přístup k počítačům a internetu. Vlády by měly tento přístup zajistit i pro nejdlehlší oblasti a nejchudší občany; také je nutné, aby přístup k počítačům a internetu nebyl odpírán jako „trest“ za přestupky občanů. Široké škály služeb, jež internet nabízí, by měli mít možnost využívat lidé všech profesí, regionů a kultur. Tyto služby přispějí k jejich osobnostnímu rozvoji a vzdělávání, umožní jim udržovat pracovní i soukromé vztahy a v souladu s technickým vývojem a právními předpisy v maximální míře využívat hospodářské příležitosti.

11. 6. 2008

NÁVRH DOPORUČENÍ (B6-0302/2008),

který v souladu s čl. 114 odst. 1 jednacího řádu

předložil Stavros Lambrinidis,

k posílení bezpečnosti a základních svobod na internetu

Evropský parlament,

- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a Listinu základních práv, a zvláště pak na jejich ustanovení vztahující se k ochraně osobních údajů, svobodě projevu a informací a respektování soukromého a rodinného života,
 - s ohledem na nedávné iniciativy pro odhalování závažných zločinů a terorismu (projekt Check the Web) a na nedávný návrh pozměnit rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu a na návrh k přezkoumání směrnice 2002/58/ES týkající se zpracování osobních údajů a ochrany soukromí v oblasti elektronických komunikací,
 - s ohledem na práci vykonanou v rámci Rady Evropy, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Organizace spojených národů (OSN), jež se týkala boje proti kriminalitě a počítačové kriminalitě a ochrany základních práv a svobod, včetně v rámci internetu,
 - s ohledem na nejnovější rozsudky evropských soudů a vnitrostátních ústavních soudů v této oblasti a především německého spolkového ústavního soudu, který uznal zřetelné právo na ochranu utajení a integrity systémů informačních technologií,
 - s ohledem na čl. 114 odst. 1 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že se internet stal v celosvětovém měřítku klíčovým nástrojem pro uplatňování svobody projevu a rozvíjení obchodních aktivit; vzhledem k tomu, že díky těmto okolnostem, v rámci boje proti zločinu a také zneužití veřejných a soukromých pravomocí, je ještě důležitější neomezovat potenciál tohoto nástroje,
- B. vzhledem k tomu, že celosvětový rozsah, strmý rozvoj a specifické technické parametry internetu ztěžují možnost kontroly prostřednictvím samotných vnitrostátních právních předpisů a je nutné podniknout iniciativy, nejen na mezinárodní úrovni, na ochranu práv jednotlivce v souvislosti s jeho bezpečností, svobodami a také ochranou jeho soukromého života,
1. dává Radě tato doporučení:
 - a) zasadit se o postupné přizpůsobení vnitrostátních právních předpisů v EU týkajících se

požadavků, jež se vztahují k ochraně základních práv na internetu,

- b) podniknout kroky k posílení dialogu mezi vnitrostátními a evropskými zákonodárci a mezi vnitrostátními a evropskými soudy,
 - c) podněcovat dialog mezi všemi, kteří jsou zapojeni v oblasti internetu a jsou internetem ovlivněni, a to především provozovatele a uživatele internetu,
 - d) podporovat uzavření nezbytných mezinárodních dohod, jak na bilaterální (a především transatlantické), tak na multilaterální úrovni (iniciativy Rady Evropy, OECD a OSN);
2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a pro informaci také Komisi.

20. 1. 2009

STANOVISKO VÝBORU PRO KULTURU A VZDĚLÁVÁNÍ

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

k posílení bezpečnosti a základních svobod na internetu
(2008/2160(INI))

Navrhovatel: Manolis Mavrommatis

NÁVRHY

Výbor pro kulturu a vzdělávání vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že internet je důležitým nástrojem, který je jediný svého druhu a který přispívá mj. k rozvoji a podpoře svobody projevu, formování názorů, šíření a podpoře kultury a znalostí a k rozvoji hospodářských činností,
- B. vzhledem k tomu, že je internet kvůli svému mezistátnímu rozměru regulován evropským a mezinárodním právním rámcem, do něhož patří otázky, jako je ochrana základních práv, včetně práva na ochranu osobních údajů a autorského práva, a bezpečné používání internetu, zejména ze strany nezletilých osob a ohrožených sociálních skupin,
 1. vítá přijetí víceletého programu Společenství na ochranu dětí využívajících internet a jiné komunikační technologie a doufá, že tento program bude při nejbližší příležitosti proveden;
 2. vyzývá členské státy, Komisi, poskytovatele internetových služeb, zástupce uživatelů a všechny podobné příslušné subjekty ke spolupráci, jejímž cílem bude omezit a postupně odstranit nelegální a škodlivý on-line obsah;
 3. uznává, že široké využívání internetu může přinést významné ekonomické a sociální výhody a může významně přispět k dokončení vnitřního trhu; domnívá se však, že je zapotřebí přijmout opatření, jejichž cílem bude zajistit, aby všechna základní práva osob, která vycházejí z Listiny základních práv Evropské unie, byla vždy zachována a chráněna, a dále zajistit spravedlivou rovnováhu práv a svobod všech zúčastněných stran;

4. připomíná Úmluvu UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů, která vstoupila v platnost dne 18. března 2007 a v níž je zdůrazněno, že kulturní projevy nelze považovat za pouhé předměty obchodních jednání, protože mají dvojitý charakter (ekonomický a kulturní), a měly by být tudíž před zneužíváním na internetu chráněny;
5. podporuje proto rozvoj právního rámce pro kulturní a tvůrčí obsah na internetu a boj proti pirátství.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	20.1.2009
Výsledek závěrečného hlasování	+: 25 -: 1 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Maria Badia i Cutchet, Ivo Belet, Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Vasco Graça Moura, Lissy Gröner, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Doris Pack, Zdzisław Zbigniew Podkański, Pál Schmitt, Hannu Takkula, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Gyula Hegyi, Nina Škottová, László Tőkés, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Maria Berger

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	17.2.2009
Výsledek závěrečného hlasování	+: 45 -: 0 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Alexander Alvaro, Emine Bozkurt, Philip Bradbourn, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Michael Cashman, Carlos Coelho, Esther De Lange, Panayiotis Demetriou, Gérard Deprez, Armando França, Urszula Gacek, Roland Gewalt, Jeanine Hennis-Plasschaert, Ewa Klamt, Magda Kósáné Kovács, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Stavros Lambrinidis, Roselyne Lefrançois, Baroness Sarah Ludford, Claude Moraes, Javier Moreno Sánchez, Maria Grazia Pagano, Martine Roure, Inger Segelström, Csaba Sógor, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Tatjana Ždanoka
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Edit Bauer, Simon Busuttil, Marco Cappato, Charlotte Cederschiöld, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Metin Kazak, Jean Lambert, Marian-Jean Marinescu, Antonio Masip Hidalgo, Bill Newton Dunn, Hubert Pirker, Nicolae Vlad Popa, Eva-Britt Svensson, Charles Tannock
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Costas Botopoulos, Luis de Grandes Pascual, Jelko Kacin